

VNEUS Vilhunen Leila(VNK)

22.06.2017

Asia

Komission tiedonanto: Digitaalisten sisämarkkinoiden strategian täytäntöönpanon väliarviointi; Yhdenmetyt digitaaliset sisämarkkinat kaikille

Kokous

U/E/UTP-tunnus

E 21/2015 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 10.5.2017 väliarvion digitaalisten sisämarkkinoiden strategian toteutuksesta.

Komission vuonna 2015 antama digitaalisia sisämarkkinoita koskeva strategia muodostaa toimenpideohjelman, jossa on kuvattu toimenpiteet, joita komissio pitää tarpeellisina digitaalisten sisämarkkinoiden loppuunsaattamiseksi.

Edistymistilanteen lisäksi väliarvio sisältää myös uusia toimenpiteitä, joiden komissio arvioi olevan tarpeen digitaalisten sisämarkkinoiden kehittämiseksi edelleen.

Komissio esitteli väliarvion kilpailukykyneuvostossa 29.-30.5.2017 sekä liikenne- ja televiestintäneuvostossa 8.-9.6.2017. Eurooppa-neuvosto tarkastelee edistystä digitaalisten sisämarkkinoiden toteutuksessa 22.-23.6.2017.

Osa väliarvion sisältämistä toimenpiteistä on jo valmistelussa. Suomen kantoja eri aloitteisiin täsmennetään myöhemmin kunkin toimenpide-ehdotuksen antamisen yhteydessä. Tällä muistiolla täydennetään samalla Suomen kantaa EU:n datavetoisesta taloudesta (E8/2017 vp).

Suomen kanta

Euroopassa on edelleen vahvistettava talouden kasvun edellytyksiä tehostamalla sisämarkkinoiden toimintaa. Tämä tapahtuu yhä enemmän digitalisaation mahdollisuuksia hyödyntäen. Toimintamallien nopeassa muutoksessa on huolehdittava tehokkaat ja joustavat rakenteet sekä toimintamallit uusien teknologioiden hyödyntämiseksi. Esimerkiksi tekoäly, robotisaatio ja massadatan hyödyntäminen ovat ilmiöitä, joiden kasvu ja kehittyminen tulisi turvata.

Digitaalisuus madaltaa ja osin poistaa sektoreiden väliset raja-aidat. Myös rajat yritysten välisten sekä yritysten ja kuluttajien välisten toimintamallien välillä ovat hälvenemässä. Tämä tulee ottaa huomioon kattavasti digitalisaatioon, uusiin alustoihin, datan

jakamiseen ja hyödyntämiseen sekä palveluihin liittyvissä kysymyksissä, jotta politiikkatoimet vastaisivat markkinoiden tarpeisiin.

Unionin toimissa on välttämätöntä panostaa enemmän siihen, että eurooppalainen sääntelyjärjestelmä kokonaisuudessaan toimii kilpailukykyisesti niin, ettei digitaalinen ja muu innovatiivinen yritystoiminta enenevässä määrin siirry jatkossa toimimaan EU:n ulkopuolella. Ratkaisu ei useinkaan löydy lisääntyvästä sääntelystä, vaan esimerkiksi siitä, että sallitaan yritysten tuoda innovatiivisia tuotteita markkinoille, noudattaen mahdollisimman pitkälle yleisiä elinkeinotoiminnan sääntelyn – kuten kilpailu- ja kuluttajansuojasääntelyn – periaatteita. Uuden sääntelyn tulisi kohdistua vain niihin tilanteisiin, joissa selkeä sääntelytarve on olemassa, eikä mikään horisontaalinen sääntely sitä kata tai se ole riittävää. Näin voidaan välttää päällekkäistä sääntelyä ja kohdentaa uusi sääntely tarkasti sinne, missä sitä aidosti tarvitaan. Toisaalta on kuitenkin huolehdyttävä siitä, että sisämarkkinoiden toimivuus ei vaarannu erilaisten kansallisten sääntelyratkaisujen vuoksi.

Yhdenmukaisen sääntely-ympäristön luomiseksi on useassa nykyisen DSM-agendan hankkeessa valittu etenemistavaksi laajentaa nykysääntelyä uusille internetin yli palvelujaan tarjoaville toimijoille sen sijaan, että tarkasteltaisiin mahdollisuutta sopeuttaa perinteisiin toimijoihin kohdistuvaa sääntelyä. Sääntelykehikon arvioimisessa tulee lisäksi ottaa huomioon erityisesti pienten ja aloittelevien yritysten asema ja tarpeet, sillä hallinnollinen taakka ja ylisääntely koskettavat usein voimakkaimmin juuri näitä yrityksiä.

Siltä osin kuin uusi sääntely todetaan välttämättömäksi, sen tulee perustua kunnollisiin vaikutusarviointeihin. Sääntelyn lähtökohtina tulee olla toimivuus digitaalisessa toimintaympäristössä, uusien liiketoimintamallien mahdollistaminen ja teknologianeutraalius.

Alustat

Alustoilla on merkittävä rooli digitaalisen talouden arvonaluonnissa ja suuri merkitys EU:n talouskasvulle. Suomi on pitänyt tärkeänä eurooppalaisten digitaalisten alustamallien ja niiden ansaintalogiikan kartoittamista mahdollisten politiikkatoimien oikein kohdentamiseksi. Mahdollinen alustoja koskevan sääntelyn tulee perustua tarkkaan harkintaan ja edellä mainittujen paremman sääntelyn periaatteiden noudattamiseen.

Jos verkkoalustojen ja yritysten välinen toiminta on joiltain osin EU:n kilpailusääntöjen vastaista, komissiolla on hyvin laaja toimivalta puuttua tähän toimintaan ja sillä on käytössään tehokkaat keinot, joiden avulla se voi tällaisen toiminnan lopettaa (laajat tutkintavaltuudet, tehokkaat sanktiot). Lähinnä kyseeseen voisivat tulla SEUT 101 artiklan vastaiset vertikaaliset kilpailunrajoitukset tai SEUT 102 artiklan vastainen määräävän markkina-aseman väärinkäyttö.

Suomi pitää tärkeänä alustatoimijoiden kanssa käytävän vuoropuhelun jatkamista ja yhteisten menettelytapojen kehittämistä laittoman sisällön ilmoittamiseen ja sen poistamiseen sovellettavista käytännöistä. Erilaisten mekanismien ja teknisten ratkaisujen kehittäminen laittomaan sisältöön puuttumiseksi tulee myös tapahtua tiiviissä yhteistyössä toimijoiden kanssa. Ensisijaisena tavoitteena tulisi olla vapaaehtoisuuteen ja itsesääntelyyn perustuvat toimet. Samalla tulee huolehtia perusoikeuksien, kuten sananvapauden kunnioittamisesta kaikilta osin.

Datavetoinen talous

Suomi kannattaa datan vapaata liikkuvuutta sisämarkkinoilla. Datan liikkuvuuden lisäämiseksi sisämarkkinoilla EU:ssa tulee määrittää yleiset datan hyödyntämistä edistävät periaatteet, jotka laitettaisiin täytäntöön ja huomioitaisiin kaikilla sektoreilla käynnissä olevissa kehitys- ja sääntelyhankkeissa.

Suomi suhtautuu kriittisesti uuteen sääntelyyn datan sijaintirajoitteista, koska ne voidaan katsoa olevan kielletty jo olemassa olevan sääntelyn perusteella. Jos sääntelyä tulee, sen tulee olla tarpeellista ja kevyttä.

Ehdotus siitä, että tietojen liikkuvuutta edistävässä yhteistyökehityksessä huomioidaan muiden kuin henkilötietojen siirrettävyyden edistäminen on kannatettava kattaen koneiden ja laitteiden keräämän datan. Toimesta on saatava tarpeeksi kunnianhimoinen toimenpanoon vietynä ja käyttäjäkeskeisen tiedon hallinnan periaatteiden (ns. MyData) mukainen, jotta varmistetaan yhteen toimivuus ja -mitallisuus henkilötietojen siirrettävyyden oikeuksien (GDPR) kanssa.

Suomi kannattaa julkisesti rahoitetun datan saatavuuden lisäämistä PSI-direktiivin (julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäyttö) täydentämisen ja tehokkaamman täytäntöönpanon toimina. Julkisen ja yksityisen sektorin datan saatavuutta tulisi parantaa, ja organisaatio- tai sektorirajat ylittävää datan yhdistelyä sekä jakamista tulisi helpottaa esimerkiksi kannustamalla toimijoita keskinäiseen mallisopimusten, ekosysteemien tai luottamusverkostojen kehittämiseen. Myös semanttista yhteentoimivuutta tulee luoda kiinnittämällä huomiota rakenteisen datan malleihin, metadatan laatuun ja datan oikeellisuuteen. Samalla tulisi varmistaa, ettei EU:n säädöstyössä luoda uusia oikeudenhaltijoiden yksinoikeuksia datan hallintaan ja varmistaa yksinoikeuksien rajoituksilla datatalouden tasapainoista kasvua.

Suomi pitää tärkeänä, että datan tuottajien ja käyttäjien asemaa tarkastellaan laajasti ja että dataa käsittelevissä arvoketjuissa eri osapuolten oikeudet ja vastuut selvitetään sekä pyritään määrittelemään selkeästi. Dataan liittyviä hallinta- ja käyttöoikeuksia sekä näihin liittyviä vastuuta tulee siten tarkastella yhdessä.

Kyberturvallisuus

Kyberstrategian päivityksen tavoitteena tulisi olla EU:n kyberresilienssin parantaminen ja kansainvälisen kyberturvallisuusyhteistyön kehittäminen. Kyberturvalliset tuotteet ja palvelut tulee nähdä taloudellisena kasvualana ja on tärkeää edistää kansalaisten ja yritysten luottamusta internetiä ja digitaalisia toimintatapoja kohtaan.

EU:n tulisi etsiä keinoja luotettavien digitaalisten laitteiden ja palveluiden saatavuuden parantamiseksi sisämarkkinoilla huomioiden erityisesti tarve parantaa esineiden internet (IoT) -laitteiden ja ohjelmistojen turvallisuutta mukaan lukien tietoturvan ja tietosuojan. Olisi tärkeää, että komissio edistäisi sellaisten standardien ja sertifiointien kehittymistä, joiden avulla eri toimialoilla tietotekniikkaa ja esineiden internetiä toiminnassaan hyödyntävät käyttäjät voisivat paremmin vakuuttua EU:n sisämarkkinoilla tarjottavien esineiden internetiin liittyvien laitteiden ja ohjelmistojen sisäänrakennetusta tietoturvallisuudesta. Tässä työssä komission tulisi huolellisesti arvioida myös tietoturvallisuuden ja digitaalisen palvelutuotannon parantamiseksi toimialoilla jo käynnissä oleva standardointi- ja sertifiointityö.

Lisäksi komission tulisi varmistaa, että käyttäjillä on mahdollisuus suojata luottamuksellinen viestintänsä ja digitaaliset tietonsa asiakastarpeiden mukaan kehittyvillä salaus- ja suojausohjelmistoilla sekä muilla teknologisia ratkaisilla. ENISA:n tulisi jatkossa tukea vahvemmin sisäänrakennetusti turvallisten IoT- ja ICT-tuotteiden saatavuutta sisämarkkinoilla ja edistää tiedon ja parhaiden käytänteiden jakamista tietoturvan alueella. Päällekkäisyyksiä kansallisten viranomaisten toiminnan kanssa tulee välttää.

Digitaaliset taidot ja mahdollisuudet

Digitalisaatio ja palveluvaltaistuminen luo haasteita koulutusjärjestelmille. Osaava ja oikeinkoulutettu työvoima on korkeamman jalostusarvon teollisuuden ja palveluiden kilpailukyvyyn yksi keskeisistä avaintekijöistä. Digitaalisen osaamisen (esimerkiksi massadatan analysointi ja ohjelmisto-osaaminen) kehittäminen pitäisikin olla selkeä fokus EU:n koulutus- ja työvoimasektorin aloitteissa. Digitaalisen osaamisen lisäksi tulee kehittää liiketoimintaosaamista sekä toimialaosaamista sovellusalueilla. Suomi tukee EU:n koulutus- ja työllisyyspoliittisia aloitteita, joilla kehitetään yritysjohton alustatalouden osaamista ja työntekijöiden digitaalisia taitoja.

Suomessa toteutettava laaja ammatillisen koulutuksen reformi vastaa osaltaan taitojen parantamisesta annetun neuvoston suosituksen tavoitteisiin.

Teollisuus- ja palvelualojen digitalisointi

Teollisuuden digitalisaatiota koskevan strategian täysimääräisestä toteutuksesta on huolehdittava. Erityisesti tulee edistää kokeilu-, pilotointi- ja demonstroiintiympäristöiden sekä ekosysteemien syntymistä esimerkiksi älykkääseen robotisaatioon ja automaatioon, massadataan ja MyDatan hyödyntämiseen, terveydenhuollon digitalisaatioon sekä älyliikenteeseen liittyen.

Suomi tukee rajat ylittävän automaattiajamisen yhteistyön tiivistämistä sekä alalla tehtäviä kokeiluja. Liikenteen automaatio on keino luoda uusi palvelukerros liikenteeseen. Automaation ja robotiikan avulla integroidaan erilaiset liikennemuodot yhteen ja automatisoidaan toiminnallisuuksia. Tämä luo uusia palvelumalleja vaihtoehtoiksi ihmisten ja tavaroiden liikuttamiseen.

EU:ssa tulisi edetä joustavasti vaiheittain ja kokeillen, emmekä näe tässä vaiheessa tarvetta kokeiluja koskevilla kaikille yhteisille säännöille tai sääntelylle automaattiliikenteen sovelluksissa.

Suomi katsoo, että verkottunut ja automatisoitu liikenne edellyttää fyysisten väyläverkkojen ja matkaviestinverkkojen tarkastelua kokonaisuutena. Tämä edellyttää liikenteen datakysymysten käsittelyä esimerkiksi datatalouden näkökulmista.

Digitaaliset innovaatiot julkisten palvelujen nykyaikaistamiseksi

Suomi tukee komission ehdotusta EU:n sähköisen hallinnon toimintaohjelmaksi ja tukee sen osalta tehtäviä lisätoimia. Pyrkimys ”yhden kerran” –asiointiperiaatteeseen on kannatettava. Suomi on jo pitkään rakentanut omaa sähköistä hallintoaan samoilla tavoitteilla ja periaatteilla. Hallitusohjelman tavoitteet julkisten palvelujen digitalisoimiseksi ovat monelta osin kunnianhimoisempia kuin EU:n toimintaohjelman.

Suomi tavoittelee EU-tasolla sääntelyä, joka edistää digitaalisten välineiden käyttöä yhtiön ja osakkaiden välisessä yhteydenpidossa. Komissio ehdottaa lisäksi nykyisten yhtiöoikeussääntelyn uudistamista siten, että se mahdollistaisi yritysten verkossa tapahtuvan rekisteröinnin, mikä on jo mahdollista Suomessa. Suomi kannustaa yhtiöoikeuden alalla komissiota edistämään yritysten toimintaedellytyksiä kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Komission suunnitelmat digitaalisen terveydenhuollon ja hoitopalvelujen alalla toteuttavista toimista on jo osin omaksuttu Suomessa. On kuitenkin huomioitava, että terveystiedot ovat tietosuoja-asetuksen mukaisia erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja. Niiden jakaminen ei siksi voi tapahtua avoimen datan tavoin, vaan ne vaativat erityistä suojaa.

EU:ssa tulisi luoda yhä vahvemmin edellytyksiä tekoälyn ja uusien teknologioiden hyödyntämiselle terveydenhuollossa ja tutkimuksessa. Samalla tulee huolehtia korkeasta tietosuojan ja tietoturvan tasosta. Tietojen hyödyntäminen tulee jatkossakin mahdollistaa tietosuoja-asetuksessa asetettujen edellytysten mukaisesti myös ilman yksilön suostumusta.

Digitaalisia teknologioita ja infrastruktuureja koskevien investointien lisääminen

Komission pilvipalvelualoite nostaa esiin keskeisiä toimenpiteitä, joiden avulla digitaalisuuden ja datan mahdollisuudet voidaan paremmin hyödyntää avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämiseksi. Tärkeitä toimia ovat esimerkiksi koulutus ja kannustimet datan jakamiselle. Eurooppalaisen avoimen tieteen pilven rakentamisen tulee tukea optimaalisesti tieteellisen datan ja tulosten tallentamista, jakamista ja uudelleenkäyttöä. On tärkeä varmistaa nykyisten ja uusien järjestelmien yhteentoimivuus. Avoimen tieteen pilvipalvelua valmistellaan useilla asiantuntijafoorumilla, joihin osallistuu aktiivisesti suomalaisia toimijoita. Suomi ottaa asiaan tarkemmin kantaa komission etenemissuunnitelmaehdotuksen valmistuttua.

Globaali ulottuvuus

Suomi tukee tavoitetta vahvistaa mm. kansainvälisissä kauppasopimuksissa digitaalista kauppaa koskevia sääntöjä sekä sääntely-yhteistyötä eri aloilla. Suomi on myös tuonut vahvasti esille digitaalisuuden syventämistä EU:n kehityspolitiikassa. Suomi on painottanut erityisesti innovaatioita ja yrittäjyyttä sekä sukupuoli-tasa-arvo-kysymyksiä.

Datan liikkuvuuden edistäminen tarjoaa mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille ulkomailla. Kauppasopimuksilla ei kuitenkaan saa vaikuttaa tietosuojan tasoon EU:ssa. Tietosuojaan liittyvillä riittävyyspäätöksillä voidaan edistää yritystoimintaa kohdemaissa. Riittävyyspäätöksiä ei kuitenkaan tulisi asettaa ennakkoehdoksi kauppasopimuksiin sisällytettävälle tietovirtoja koskeville määräyksille tai neuvotteluille niistä.

Suomi ei kannata ehdotuksia, jotka muuttaisivat taajuuspolitiikkaan liittyviä kansainvälisen edustautumisen käytäntöjä tai toimivaltasuhteita. Suomen näkemyksen mukaan nykyiset käytännöt muun muassa maailman radiotaajuuskonferenssissa (WRC) ovat toimineet hyvin.

Mahdollista teknologiayrityksiä koskevien ulkomaisten investointien tarkastelun katetta ja tavoitetta sekä EU-tason toimien tarvetta suhteessa kansallisiin toimiin on tutkittava vielä paremmin.

Suomi pitää hyvänä komission tavoitetta vahvistaa yhteistyötä kolmansien maiden kumppanien kanssa yhteisten ja avointen tieto- ja viestintätekniikan standardien kehittämiseksi EU:n ICT-standardisoinnin esineiden internetiä, 5G:tä ja massadataa varten, jotka ovat EU:n ICT standardisoinnin prioriteettialueita.

Koska esineiden internet on globaali ilmiö, tulisi huolehtia siitä, että tietoturvallisuuden taso paranisi globaalisti niin, ettei Euroopan digitaalisen liiketoiminnan kilpailukyky vaarantuisi eikä eurooppalaisille yrityksille aiheutuisi ylimääräistä kilpailukykyä haittaavaa hallinnollista taakkaa.

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi 6.5.2015 strategian digitaalisista sisämarkkinoista (COM(2015)192 final). Strategia muodostaa toimenpideohjelman, jossa on kuvattu ne keskeiset toimenpiteet, joita komissio pitää tarpeellisina digitaalisten sisämarkkinoiden loppuunsaattamiseksi. Digitaaliset sisämarkkinat on yksi Junckerin komission ensisijaisista tavoitteista.

Komissio on antanut yhteensä 35 digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaan perustuvaa aloitetta, jotka liittyvät esimerkiksi teollisuuden digitalisaatioon, sähköiseen hallintoon, sähköiseen kauppaan ja tekijänoikeussäätelyn uudistamiseen ja alustatalouteen.

Digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaa koskeva komission väliarviointi julkaistiin 10.5.2017 (COM(2017) 228 final). Väliarvioinnissa tarkastellaan komission toimikauden saavutuksia, korostetaan tiettyjen lisätoimien tarvetta ja vedotaan EU:n muihin toimielimiin digitaalisten sisämarkkinatavoitteiden pikaiseksi toteuttamiseksi.

Lisätoimia ehdotetaan kolmella keskeisellä alalla:

Datavetoisen talouden alalla komissio valmistelee lainsäädäntöaloitetta muiden kuin henkilötietojen vapaasta liikkuvuudesta (syksy 2017 sekä aloitetta julkisen ja julkisesti rahoitetun datan saatavuudesta ja uudelleenkäytöstä (kevät 2018).

Kyberturvallisuuden alalla komissio tarkastelee syyskuuhun 2017 mennessä uudelleen EU:n kyberturvallisuusstrategiaa sekä Euroopan unionin verkko- ja tietoturvaviraston (ENISA) toimivaltuuksia, jotta ne vastaavat uutta EU:n laajuista kyberturvallisuuskehystä. Komissio aikoo myös ehdottaa kyberturvallisuusstandardeja, sertifiointia ja merkintöjä koskevia lisätoimenpiteitä toisiinsa yhteydessä olevien tavaroiden kyberturvallisuuden parantamiseksi.

Verkkoalustojen alalla komissio valmistelee vuoden 2017 loppuun mennessä aloitteen, jolla puututaan alustojen ja yritysten välisissä suhteissa havaittuihin epäterveisiin sopimuslausekkeisiin ja kauppatapoihin.

Komissio pitää myös tarpeellisena tehdä lisäinvestointeja digitaaliseen infrastruktuuriin ja teknologiaan, joilla tarvittavat investoinnit selvästi ylittävät yksittäisen jäsenvaltion kapasiteetin.

1. Verkkoalustojen edistäminen vastuullisina toimijoina oikeudenmukaisen internetin ekosysteemissä

Komissio aikoo:

- valmistella toimenpiteitä, joilla puututaan alustojen ja yritysten välisissä suhteissa havaittuihin epäoikeudenmukaisiin sopimusehtoihin ja kauppatapoihin muun muassa tutkimalla riidanratkaisua, oikeudenmukaisten käytäntöjen kriteerejä ja läpinäkyvyyttä. Vaikutustenarvioinnin sekä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa käytyjen jäsenneiltyjen vuoropuhelujen perusteella nämä toimenpiteet voitaisiin toteuttaa säädösmuodossa. Tämä työ saatetaan loppuun vuoden 2017 loppuun mennessä. Komissio käyttää tarvittaessa myös jatkossa kilpailuun liittyvää toimivaltaansa;
- varmistaa digitaalisilla sisämarkkinoilla alustojen kanssa käytävien vuoropuhelujen paremman koordinoinnin siten, että niissä keskitytään laittoman sisällön poistamisen mekanismeihin ja teknisiin ratkaisuihin tarkoituksena parantaa niiden tehokkuutta perusoikeuksia kaikilta osin kunnioittaen. Tavoitteena on tapauksen mukaan oltava näiden mekanismien tukeminen menettelynäkökohdista annetuilla yhtenäisillä ohjeilla, jotka koskevat esimerkiksi laittomasta sisällöstä ilmoittamista ja sen poistamista. Samalla on varmistettava läpinäkyvyys ja tarvittavat tarkastus- ja valvontatoimet perusoikeuksien suojelemiseksi ja vältettävä laillisen sisällön turha poistaminen. Komissio aikoo myös laatia ohjeistusta vastuusäännöistä ja alustoille niiden toteuttamien vapaaehtoisten toimenpiteiden edistämiseksi annettavasta tuesta tilanteessa, jossa alustat toimivat ennakoivasti poistaakseen laitonta sisältöä hyvässä uskossa toimien. Tämän työn on tarkoitus tuottaa ensimmäisiä konkreettisia tuloksia vuoden 2017 loppuun mennessä.

2. Eurooppalaisen datavetoisen talouden kehittäminen

Komissio aikoo:

- valmistella, jos se on vaikutustenarvioinnin perusteella tarkoituksenmukaista, syyskuun 2017 mennessä säädösehdotuksen tietojen vapaata liikkuvuutta EU:ssa koskevasta yhteistyökehiksestä, jossa otetaan huomioon tietojen vapaata liikkuvuutta EU:ssa koskeva periaate, muiden kuin henkilötietojen siirrettävyyttä koskeva periaate muun muassa pilvipalvelujen kaltaisia yrityspalveluja vaihdettaessa sekä periaate tiettyjen sääntelyn mukaisiin valvontatarkoituksiin liittyvien tietojen saatavuudesta myös silloin, kun tietoja säilytetään toisessa jäsenvaltiossa
- laatia keväällä 2018 nykyisen lainsäädännön arvioinnin ja vaikutustenarvioinnin perusteella aloitteen julkisten ja julkisesti rahoitettavien tietojen saatavuudesta ja uudelleenkäytöstä sekä tutkia edelleen kysymystä yksityisomistuksessa olevista yleishyödyllisistä tiedoista
- jatkaa sen arvioimista, olisiko tarpeen määritellä periaatteet sen määrittämiseksi, kuka on vastuussa dataintensiivisten tuotteiden aiheuttamissa vahinkotapauksissa
- jatkaa sen arvioimista, onko tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin tammikuussa 2017 annetussa tietojen koskevassa tiedonannossa määritellyissä esiin nousemassa olevissa uusissa tietokysymyksissä, jotka koskevat esimerkiksi tietojen käyttöoikeuksia

3. Luotettava tietoverkkojen ekosysteemi: kyberturvallisuuden uhkien torjuminen yhdessä

Komissio aikoo syyskuuhun 2017 mennessä:

- tarkistaa yhdessä korkean edustajan / varapuheenjohtajan kanssa vuonna 2013 laaditun EU:n kyberturvallisuusstrategian, jotta voidaan käsitellä nykyisiä riskejä,

auttaa parantamaan turvallisuutta unionissa ja jäsenvaltioissa ja lisätä yritysten ja kansalaisten luottamusta digitaaliseen talouteen ja yhteiskuntaan. Tarkistamisen perustana toimii vuoden 2013 kyberturvallisuusstrategian saavutusten arviointi

- arvioida uudelleen ENISAn toimeksiannon, jotta voidaan määritellä viraston rooli muuttuneessa kyberturvallisuuden ekosysteemissä ja sovittaa se yhteen kyberturvallisuusdirektiivin vaatimusten kanssa äskettäisen julkisen kuulemisen ja käynnissä olevan arvioinnin tulosten perusteella
- laatia kyberturvallisuutta koskeviin vaatimuksiin, sertifiointiin ja merkintöihin liittyviä toimenpiteitä, jotta tieto- ja viestintätekniikoihin pohjautuvista järjestelmistä ja myös yhteenliitetyistä esineistä voidaan tehdä kyberturvallisempia.

4. Digitaaliset taidot ja mahdollisuudet kaikille

Komissio:

- kehottaa jäsenvaltioita panemaan nopeasti täytäntöön uuden osaamisohjelman ja erityisesti neuvoston suosituksen ”taitojen parantamisesta: uusia mahdollisuuksia aikuisille”, sekä digitaalitaitoja ja työpaikkoja edistävän koalition yhteydessä antamansa kansalliset sitoumukset.
- käynnistää ”Digitaaliset mahdollisuudet” järjestelyn rajatylittäviä harjoitteluja varten digitaali-alalla vuonna 2018.

5. Start up-yritykset ja teollisuus- ja palvelualojen digitalisointi

Komissio:

- kehottaa jäsenvaltioita panemaan täysimääräisesti täytäntöön Euroopan teollisuuden digitalisointia koskevan strategian ja tarkastelemaan saavutettuja tuloksia vuoden 2018 alussa
- esittää keväällä 2017 kattavan liikkuvuutta koskevan paketin, jossa otetaan asianmukaisesti huomioon digitaaliset kysymykset; jatkaa aktiivista yhteistyötä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa jäsenvaltioiden 23. maaliskuuta 2017 allekirjoittamaan aiesopimukseen sisältyvien toimien täytäntöönpanemiseksi.

6. Digitaaliset innovaatiot julkisten palvelujen nykyaikaistamiseksi

Komissio aikoo:

- lisätä sähköisen hallinnon toimintasuunnitelmaan uusia toimia ja kehottaa jäsenvaltioita noudattamaan yhden kerran periaatetta henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädännön mukaisesti
- ehdottaa muutoksia yhtiöoikeudelliseen lainsäädäntöön digitaalisten ratkaisujen edistämiseksi yritysten koko elinkaaren aikana.

Komissio hyväksyy vuonna 2017 tiedonannon, jossa käsitellään lisätoimien tarvetta ja laajuutta digitaalisen terveydenhuollon ja hoitopalvelujen alalla henkilötietojen suojaa, potilaiden oikeuksia ja sähköistä tunnistamista koskevan lainsäädännön mukaisesti erityisesti seuraavilta osin:

- kansalaisten turvallinen pääsy terveystietoihin ja mahdollisuus jakaa niitä yli rajojen sekä sähköisten reseptien käyttö

- tukea tarjoava tietoinfrastruktuuri, jolla edistetään tutkimusta, sairauksien ehkäisemistä ja yksilöllistä terveydenhuoltoa ja hoitoa keskeisillä aloilla, mukaan lukien harvinaiset, tarttuvat ja monimutkaiset sairaudet
- potilaiden ja terveydenhuoltopalvelujen tarjoajien välisen palautteen ja vuorovaikutuksen edistäminen, jotta voidaan tukea ennaltaehkäisyä ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä sekä laadukasta ja potilaskeskeistä hoitoa keskittymällä kroonisiin sairauksiin ja terveydenhuoltojärjestelmien tulosten parempaan ymmärtämiseen.

7. Digitaalisia teknologioita ja infrastruktuureja koskevien investointien lisääminen

Komissio aikoo:

- hyödyntää sidosryhmien kanssa käynnissä olevia kuulemisia ja esittää vuoden 2017 loppuun mennessä eurooppalaisten avoimen tieteen pilvipalvelujen täytäntöönpanoa koskevan etenemissuunnitelman sekä tarjota tähän riittävää taloudellista tukea Horisontti 2020 -työohjelmasta vuosiksi 2018–20
- ehdottaa vuoden 2017 loppuun mennessä säädöstä, jolla säädetään hankintakehys integroitua eksa-luokan supertietokone- ja tietoinfrastruktuuria varten.

8. Digitaaliset sisämarkkinat: unionin tärkein voimavara globaalissa digitaalisessa taloudessa ja yhteiskunnassa

Komissio aikoo:

- asettaa etusijalle keskustelut mahdollisista tietosuojan tason riittävyttä koskevista päätöksistä keskeisten kumppanimaiden kanssa, jotta voidaan taata korkeatasoinen henkilötietojen suoja
- pyrkiä tekemään sopimuksia taajuuksien hallinnan yhdenmukaistamisesta
- tarkastella yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, miten voidaan seurata suoria ulkomaisia investointeja strategisiin tuotannonaloihin, samalla kun vahvistetaan yhteistyötä kolmansien maiden kumppaneiden kanssa yhteisten ja avointen tieto- ja viestintätekniikan standardien kehittämiseksi esineiden internetiä, 5G:tä, pilvipalveluja ja massadataa varten
- tehostaa kyberturvallisuutta koskevaa kansainvälistä yhteistyötä EU:n keskeisimpien kauppakumppaneiden kanssa, jotta voidaan pyrkiä yhdessä kohti yhteenliitettyjen esineiden vahvempaa kyberturvallisuutta
- tukea Afrikkaa vahvistamalla digitaalitekniikoiden ja palvelujen asemaa EU:n kehitysyhteistyöpolitiikassa
- integroida digitaalinaluekohdat täysimääräisesti osaksi EU:n ulkoista kehitysyhteistyöpolitiikkaa ja tukivälineitä. Naapuruuspolitiikan maiden osalta tähän sisältyy lainsäädännöllisen lähentymisen tukeminen ja itsenäisten valvontarakenteiden perustaminen
- edistää maailmanlaajuisia yhteistyötä sääntelyviranomaisten välillä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**Käsittely Euroopan parlamentissa****Kansallinen valmistelu**

Asiaa on valmisteltu digitaalisia sisämarkkinoita käsittelevässä ministeriöiden muodostamassa verkostossa, jossa ovat mukana VNK, TEM, OM, OKM, LVM, VM, STM ja UM.

EU8-jaosto (sisämarkkinat), kirjallinen menettely 13.-16.6.2017

EU19-jaosto (viestintä), kirjallinen menettely 13.-16.6.2017

Eduskuntakäsittely

E 38/2017 vp (tietovirrat kauppasopimuksissa)

E 8/2017 vp (datavetoinen talous)

E 69/2016 vp (teollisuuden ja julkisen hallinnon digitalisaatio)

E 66/2016 vp (alustat)

U 68/2016 vp (taajuudet)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön tulevat arvioitaviksi strategiaan sisältyvien lainsäädäntöehdotusten antamisen yhteydessä.

Taloudelliset vaikutukset

Komission tiedonannolla ei tässä vaiheessa ole Suomelle välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Strategiassa mainittujen yksityiskohtaisempien ehdotusten taloudelliset vaikutukset tulevat erikseen arvioitaviksi, kun ehdotukset annetaan.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**Asiakirjat**

Komission tiedonanto: Digitaalisten sisämarkkinoiden strategian täytäntöönpanon väliarviointi COM(2017) 228 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Leila Vilhunen, VNK, p. 0295 160 276 (leila.vilhunen@vnk.fi)

Taru Rastas, LVM (taru.rastas@mintc.fi)

Akseli Koskela, TEM (akseli.koskela@tem.fi)

Kristiina Kauppinen, UM (kristiina.kauppinen@formin.fi)

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	sisämarkkinat, Euroopan digitaalistrategia LVM, TEM, UM
Tiedoksi	EUE, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TRAFI, VM, VNK, YM
